

Hétjői Napló

Előfizetési ára: egy évre ——— 80 korona
egy hónapra ——— 7 korona

POLITIKAI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL.

Szerkesztőség: VIII. RÖKK SZILÁRD-UTCA 3
Kiadóhivatal: VI. NAQYMEZŐ-UTCA 8. SZÁM.

A lengyelek három oldalról bekerítették az orosz hadsereget

40.000 foglyot ejtettek

Hat orosz hadosztályt elváltak a főcsapatból Wrangel tábornok jelentős sikereiről számol be

Páris, augusztus 22.

(A MTL szikratútraira a budapesti küldöttek be. Csapatát visszavették Alcszik és a bolsevistákat a Dnyeper mögé vették vissza.) Varsói jelentés szerint a

bolsevistákat három oldalról kerítették be a lengyelek.

Wrangel tábornok sürgönyjelentést küldött, amelyben fontos sikereiről számol be. Csapatát visszavették Alcszik és a bolsevistákat a Dnyeper mögé vették vissza.

Lembergől eltávozott a fenyegető veszedelem

Bécs, augusztus 22.

(A MTL. magánjelentése.) A Neue Freie Presse jelenti Máhrisch-Ostrauból: Krakóból jelentik: Ma este az a hír kerekedett ide, hogy a bolsevik csapatokat, amelyek Lemberg városához már nagyon közel jutottak, a lengyelek sikeres előretörése visszavonásra kényszerítette.

Genf, augusztus 22.

(A MTL. kiküldött tudósítójának táviratjelentése.) A francia lapok most már nyíltan beszélnek a lengyel győzelemről. A lapvélemények szerint

Varsónak végleges felmentése és valószínűleg az egész eltnográfiai Lengyelországnak fel szabadítása kétségtelen.

Bécs, augusztus 22.

(A MTL. magánjelentése.) A Neue Freie Presse jelenti Berlinből: A Matin varsói tudósítója táviratozza Brest-Litovsk elfoglalása által a lengyel hadsereg

hat ellenséges hadosztályt bekerített. A lengyelek harminc-negyven ezer foglyot ejtettek.

A nagy főhadiszállást Smolenszkbe költözték át. Ezt a lengyel győzelmi hírt még eddig nem erősítették meg.

Weygand tábornok az orosz seregek megsemmisítéséről

Bécs, augusztus 22.

(A MTL. magánjelentése.) A Neue Freie Presse jelenti Berlinből: Híagából táviratozzák: Varsói híradás szerint Weygand tábornok, mikor szerencsét kívánt nekik Varsó megmentéséhez, így szólt:

— Itt a lengyel hadvezetést most ki tudja aknázni győzelmet, akkor hármasan megsemmisülnek a bolsevik seregek.

A francia és az angol követ ismét Varsóban van. A követség maga Posenben maradt, ok azonban állandó kapcsolatban kívánnak maradni a lengyel kormánnyal.

Bécs, augusztus 22.

(A MTL. magánjelentése.) A Neues Wiener Tagblatt tudósítója jelenti Varsóból, hogy a fehéroroszországi és ukránjai parasztság kezébe került a főcsapatok

rendszeres hájtóvadászát rendez az erdőbe menekült oroszok ellen. akiket besorozkáltatnak a lengyel hadosztálok.

Wrangel tábornok kormányát Franciaország mindenképpen támogatja

Bécs, augusztus 22.

(A MTL. magánjelentése.) A Neue Freie Presse jelenti Párisból: A külügyminiszterünkhöz kezdődik a körökben azt mondják, hogy a lengyelek a miniszri értekezleten jól tettek, ha elfogadják azokat a lengyel koreli határozatokat, amelyek a legfőbb tanács javasolt, a moszkvai kormány részéről ajánlott kiigazításokkal. A kelet-galicai kérdést, amelyet a legfőbb tanács már rendezett, nem szükséges újból tárgyalni.

A Wrangel tábornok kormányát Franciaország mindenképpen támogatni szándékozik, de csapatokat nem küld Dél- és Kelet-Oroszországba.

Lengyel harctéri jelentés

Königsberg, augusztus 22.

(Wolff.) A harctéri jelentés ezt mondja: A lengyelek elérték Mlávát, valamint a Prasnycvölz északra és Osztrolenkától délkeletre fekvő területet. A janow-flambergi határszakaszon tegnap és ma a negyedik bolsevista hadsereg része egymásután léptek át a határt. Eddig több mint 1500 embert legyőztek le. A lengyelek centruma közeledik az osztrolenka-bielostoki vasútvonalhoz. Bielostok felé előrenyomulva, lengyel csapatok Briancozról és Biolskóló dényugatra állították a Nurcot. A bolsevisták madmását Brestlitovsk ellen és Grubiesovnál visszaverték. A lengyelek elfoglalták Grubiesovot. A Lemberg ellen előrenyomuló bolsevik csapatok elérték a Lembergől keletre és délkeletre fekvő vidéket. (MTL.)

Dobó visszavonta a főtárgyaláson tett beismerő vallomását

Ujabb tanukat hallgatnak ki, akik alibijét bizonyítják

A vasárnapi főtárgyalás részletei

A mai tárgyalás Landau Ernő orvos-tanhalgató kihallgatásával kezdődött.

Mondada: Emlékszik ön arra, hogy október 28-án a tizenegyes katonatanács ülésezett és ha igen, hol és milyen körülmények között?

Landau: Mikor visszajöttem Obudáról, felmentem jelentést tenni, be akartam nyitni a tizenegyes bizottság szobájába, amely csak koponyára nyit ki és mondták, hogy várjam meg, amíg az ülés véget ér. Ott volt a tizenegyes bizottság, Csernyák és Friedrich.

Mondada: Nem tűnt önnek fel, hogy a tizenegyes tudásban kívül is van?

Landau: Azt tudtam, hogy Friedrichnek és Fénnesnek van a Károlyi-párti politikuskok közül egyedül bejárása a katonatanácsba.

Mondada: Arról nem tud, hogy ki volt a nemzeti tanács delegáltja a katonatanácsban?

Landau: Friedrich s a katonatanácsnak a nemzeti tanácsba delegált tagja Csernyák.

Mondada: Hol töltötte ön az október 28. 29-e kézt éjéit?

Landau: Vagy a Hamburg-, vagy a Simpon-szálóban. Lang zászlós lakásán. Ejjel Lochne felélt az Astoriába és monda, hogy a pártot körülözték a csaszerők, mire Lang felajánlta nekem lakását. Mikor a Király-utca befordultam monda, hogy ó van megbizva Luchach láb alól való eltervezés.

Mondada: Nem mutatott önnek Hüttner egy levelet, amely szeptember korona jutalmat ígért Tisza István gyilkosának?

Landau: Nem.

Október 31-én délután

Szupka őrnagy-hadbró: Október 31-én délután kaptam én egy megbízást. Mi volt az?

Landau: Félhárom és három óra között felmentem az Astoriába, a folyosón alig jött Friedrich és monda: Udá le-

ten, hogy előttem, egy órája keresek küszöletet valakit. Aztán bemutatott egy urat, egy mátyásföldi jó ismerőst, aki karhatalmat kér Mátyásföldre a fosztogatók ellen, írásbeli parancsokkal felkötődött a bosnyák lakanyába karhatalomra, de ott nem kaptunk, végre este a városparancsnokságnál kaptunk karhatalmat Heltől.

Friedrich és Hüttner viszonya

Dr. Török: Ön azt mondta, Friedrich István jó viszonyban volt a katonatanács tagjaival. Jó viszonyban volt-e Hüttnerrel?

Landau: Amennyire pontosan vissza tudok emlékezni, jó viszonyban volt mind-egyikkkel. Egy momentumról tudok. A lánchidi tüntetés után Friedrich és Csernyák bejött a pártba, behívták a szobába Hüttner és János Andori, engem és másokat pedig kiküldött, mivel bíralmas beszélni valójuk volt.

A tanut vallomásra megsekkették.

Vallomás írásban

Feszler Antal százados a tárgyalásra nem érkezett meg, távirati uton jelentette, hogy beteg, mire a bíróság elrendelte a nyomozat során leadott vallomásának felolvasását. Az írásbeli vallomás lényeg-
telen.

A következő tanu dr. Balogh János, akit fogházról kísér.

Mondada: Miért van letartóztatva?

Dr. Balogh: A székesfehérvári forradalmi törvényszék vádüzletosa voltam. Székesfehérvárról tartóztatják le, onnan Siófokra vittek, ahol megismerkedtem Girtler Aladár századvezetővel. Pannaszokdott nekem, hogy a Tisza-ölykosok ágyában voltak, holott ő abban nem részes, arról többet tud Friedrich, aki Mátyásföldön a gyilkosság előtt néhány nappal mondta neki, hogy Tiszát el kell tenni láb alól.

Mondada: Tudomása van önk arról, hogy Girtler Aladár a Tisza-családdal rokonságban van?

Balogh: Azt tudom, hogy előkelő rokonsága van.

Mondada: Forradalmi szerepléséről elmondott még önknek valamit Girtler?

Balogh: Mondotta, hogy valami magasabb megbízatása volt, azt is tudom, hogy kint volt Csehszlovágiában.

A bíróság a tanut megsekkelt.

A következő tanu dr. Katona Nándor, akit szintén fogházról kísér a terembe. Baloghgal együtt volt letartóztatva. Siófokon is vele volt és Baloghól hallotta a Girtlerrel való beszélgetés részleteit.

Még egy írásbeli vallomás

Távozása után Szupka őrnagy-hadbró ügyész indítványozza Girtler Aladár Siófokon felvett legyzőkönyvének felolvasását.

Gécy jegyző olvassa a vallomást, mely részletesen ismerteti az októberi forradalom eseményeit és Luchachich megszökötésének körülményeit.

Ezután leírja, hogyan kiáltották ki a közértségságot. A hadügyminiszteriumban propaganda-osztályt alakult meg Pongrácz főhadnagy elnökelete alatt, amelynek az volt a célja, hogy a frontot az országba érkező katonák az ország határain fogadják és hogy felhívja az ország határainak megvédésére, nehogy az országban bolszevismus legyen. E célra a küllönböző pesti bankok másfélmillió koronát adtak.

Miután ez a bizottság működését megkezdte, Pogany József azon a címen, hogy Pongrácz főhadnagy a pénz egy részét elcsúszasztotta, Czemer főhadnagy és más tiszték által, akik az 6 Katonatanácsban voltak, az egész propaganda-osztályt letartóztatta és így a propaganda-magához ragadták. A hadbíró vizsgálat kiderítette, hogy az egész pénz megvolt és a váltókat szabadon is engedték.

Szupka őrnagy-hadbró: Girtler Aladár főhadnagy elhaláláról, ezeknek az irásoknak az eredetét Girtlerberger Freiszberger századosal igazoltam. Lazsogzni kívánom, hogy október 30-án a nagyváradi gyalogezredhez hátrám, Károlyi, Friedrich és Buza Barna tartottak beszédet.

Ezek az emberek

n fejükkel játszanak...

Ezután dr. Koltai Sándort, a Károlyi-párt régi tagját hallgatja ki a bíróság.

Mondada: Mit tud ön a Katonatanácsról?

Koltai: Katonákat láttam a pártban, de nem tudtam, hogy az Katonatanács volt. Egyszer a párt egy szobáját zárua táblát, kijött egy ur és kérdésekre, hogy miért tartják zárua a szobát, azt mondta, hogy kérdöztem meg Friedrichet, Friedrich azt mondta: Ezek az emberek a fejükkel játszanak; tehát nem lehet ki-bejárni hozzájuk.

Mondada: Mikor a szoba ajtaja kinyílt, Friedrich bent volt a szobában?

Koltai: Nem, Friedrich kint volt.

Dr. Lévai: Hogy lehet az, hogy a lánchidi tüntetésben az idősebb tagok is részt vettek?

Koltai: Friedrich István az után a kijelentése után, hogy menjünk, szől nem és Buza Barnának. Gyertek, legalább lesz egy pár ember, aki küldöttségileg főséf főhercegrez lehetne, hogy intervencióra kérjük, hogy akadályozza meg a fejleményeket.

Dr. Sár: A következő tanu, elődjé Laehne szerepét a kihűtéseknél.

Hüttner: A nálam nagyobb bűnösök szabadon járnak

A következő tanu Asztalos György.

Mondada: Isteri Hüttner főhadnagy urat?

Asztalos: A Markó-utcai fogházból ismerem a mult év november óta. Tudnivalóik ott teljesített katonai szolgálatot, November 30-án kaptam egy cédulát, hogy Hüttner Sándort vizsgem fel Kovács vizsgálóbíróhoz. Akkor láttam először.

HIREK

Franciaország szimpátiója Magyarországnak

„Összefüggetlen politikánk renditette meg a hagyományos barátságot” — mondja az Eclair

A hangulatalvázás, mely Franciaország részéről Magyarország irányában már régebben tapasztalható, ma erőteljesen kifejezésre jut abban a cikkben, mely a párisi Eclair egyik legutóbbi számban jelent meg. A lap, mely meglepő szavakban konstatálja a két nemzet közti fennálló, régi szimpátiát, a Magyarországra küldött nagyragu katonák szerencsétlen megvalósulásában látja a hagyományos barátság megrendülését okozót.

Bizonyára nagy örömet okoz nekünk a francia lap cikke, de jobb szerettük volna, ha mindezt a trianoni béke aláírása előtt írta volna meg.

A távirat a következő:

Genf, augusztus 22.

(A MTI. kiküldött tudósítójának távirati feljelenése.) Az Eclair arról a szimpátiáról írva, amely Magyarországnak irányában mutatkozik, a következőket jegyzi meg:

Magyarország, amely a háboru előtt és a háboru alatt is gádag volt, 1918 óta lehanyatlott. A magyar népek a francia nép iránti hagyományos barát-

ságát alapjában megrendítette több körülmény. Ezek közé tartozik a Magyarországra küldött nagyragu katonák több esetben szerencsétlen megvalósulása, összefüggetlen politikánk és a békefeltételek megszabásában nekünk tulajdonított döntő befolyás. A Magyarországon tartózkodó franciák véleménye szerint a helyzet megjavítása érdekében két dolgra van szükség. Az első az, hogy

a békeszerződés bizonyos rendelkezési feltételeit előlái elkeresései megszűntessék.

A másik az, hogy

a magyar kormány ellen kiüzlől ne harcoljanak,

hogy ha az elkerülhetetlenül szükséges energikus intézkedéseket mind jobb, mind halfélt megteszi. A magyar kormány azonnali engedményeket kér, hogy a követelményi kielégülje. Az újjszerkezelt békes újjejtélt Magyarországnak igaz barátja lesz annak a nemzetnek, amely belső krízisének megoldásánál segítségére volt.

roszban szenvedő zavargások voltak a franciákkal szemben. A rendőröknek főhivatás intézett a lakossághoz, hogy minden körülmények között őrizze meg nyugalmát. (M. T. I.)

Az Iglóéri előlázott Orsolyapácák Halason. Kiskunhalasnál jelentik a Magyar Kurirnak: Dr. Hanauer A. István véci püspök jóvállatából katonák polgári lakásjokba nyíltk meg az Iglóéri Halason. Az iskola vezetőire az Iglóéri előlázott Orsolya-rendi apóák-kat hívták meg.

Ellítelt kommunista. A budapesti büntetőbíróvárszék dr. Deacster János bíró elnökele alatt igazós és szerzős büntette címén vonta felelőségre Grünwald Már és Braun József szeretőket, akik a diktatúra idején több alkalommal ismételtésüket mondták és közhatalmi minőség szinlelével szerelenszereket cserésoroltak. A bíróság dr. Szilassy Pál kir. ügyész vádjá elapján Grünwald Már 3 év és börtönre és Braun József 8 hónapra fogházra ítélte el.

Napról-napra növekszik a Szepességben a kivándorlás. Lőcséről jelentik a Magyar Kurirnak: Az utóbbi időben egész Szepességben óriási méretek öltött a kivándorlási láz. ami kétségtelenül összefüggésben van a megszállók által teremtett ürhetetlen állapottal. Csupán Lőcséről több mint 100 ember vándorolt ki pár nap leforgása alatt Amerikába, de százkara megy azok száma, akik zentul akarnak utra indulni. Az elnéplelenedés és a tömeges kivándorlás oka főként a munkanélküliség és az éhínség.

Letartóztatott bolsevisták. A rendőrség bolsevista bűnecselmények elmetn eljárás indított Ferenci Árpád és Árnóton. Miklós András lakatos. Kemény Samu moztelajdoson. Gondör Ede moztelajdos és Bezzer Antalné 45 éves háztartásbeli asszony ellen. akiket rövid kihalhatás után letartóztattak.

Sikkasztással vádolt főjegyző. Takács János 52 éves nyugalmazott főjegyző ellen sikkasztás büntette címén feljelentést tettek és a rendőrség megindította ellene a büntügyi eljárást. A nyomozás most olyan sláduhába jutott, hogy Takács János főjegyző a rendőrség letartóztaltta.

Megalakult az Ebrédő Tótok Egyesülete. A Deutsche Tageszeitung írja: A Nardni Novini értesülése szerint az Ebrédő Magyarok Egyesületének mintájára Ebrédő Tótok Egyesülete fog alakulni a tót nevezeti eszme védelmére. (M. T. I.)

Autóelgázolás. Az István-út és az Aréna-út sarkán egy autó elgázolta Marton József és Kosztur Török családtagjait. Súlyosabb sérülésekkel mindkét kettőnek lakásukba szállították.

A szociálisták javaslatát az osztrák alkotmányozói bizottság elvetette. Az alkotmányozói bizottság albizottságában

Cseh külharméreytel a komáromi magyar főgimnázium ellen. Komáromból jelentik a Magyar Kurirnak: A cseh tanügyi kormány most a többszörös komáromi bencés gimnáziumtól szándékozik megvonni, eschellenes agitáció ürügye alatt a nyilvánosság jogát. Már a Stróbar kormány konszákiája a rend komáromi főgimnáziumát elartó deák és komronfuzi bírókat, a szekularizációról szóló cseh törvényjavaslat még ma sem került a cseh nemzetgyűlés elé. Hónapokig működött a komáromi bencés gimnázium egy fillér jövedelem nélkül. Majd azt súlták ki, hogy a bencés rend csak megtűrt idegen a köztársaságban, akinek semmi joga sincs és ezen az alapon vonakodnak megadni a nyilvánosság jogát, aminek magtagadása az intézet elorvasztását jelenti, mert egy magán-gimnáziumnak nem lehet másfőszáznál több növendéke. A komáromi és egész nemzetgyűlési közönség között óriási ellenségedés szűl a magyar kultúra ez újabb sérelme.

Giolitti és Lloyd George találkozója Luzernben. A svájci távirati-ügynökség jelenti Bernből: Giolitti tegnap este Luzernbe érkezett, ahol a kormány képviselői fogadták a pályaudvaron. A fogadtatásnál Lloyd George is jelen volt. A két államfőről szívélyesen közönlötték egymást. Az angol miniszterelnök a Hotel Nationalban levő lakására kísérte el Giolittit, aki keddig maradt Luzernben. (MTI.)

A népjóléti és munkaügyi miniszter ügykörében kibővítés. A hivatalos lap tegnap száma kövli a m. kir. miniszterium 6683—1920. M. E. száma rendeltélt, amely a nem hivatalos katonai személyekből lett rokkantaknak, az új szabályok után visszatérni öngyógyulnak és árvaiknak utáni ellátási ügyeiket a szegényügy és közegészségügy, valamint az ezeket vonatkozó összes elnök és alapítványok ügyét és a jötkönyvelő intézményeket, intézetek és különböző akciók rányitását és felügyelést a népjóléti és munkaügyi miniszter hatáskörébe utalja.

Ily László és társai. A Lipót-körtüi házadás ellélt teléseire a röglőtől bíróság által kiszabott fogházba, illetve fogházbüntetés, természetesen nyomban jogerőssé vált. Az ellélteltet elcsönfolya a lakószobáiban napokban elszállítják Budapestre és megfelelő fogházakba, illetve fogházakba viszi őket a büntetésük kiöltésé végett. Az elléltelt között több olyan fiatalok van, akik még nem töltötték be 18-ik életévüket, ezeket mind a ceglédi fiataloknak fogházába viszik. A többiek vagy a váci, szegedi, soproni, vagy pedig a balassagyarmati fegyintézetbe kerülnek. Ily László valószínűleg egyelőre a gyűjtőfogházba kerül, mert ellene a Club-kávéházi gyilkosság miatt rendes büntető eljárást folytattak.

Hogyan élnek Rudnyánszky „élv-tárek”. Oroszországban? Ez kérdés hirtetés szorin a Duch Ocsa sz című lap érdekes írtiméltéte áru el az Oroszországban tartózkodó törve vezetők elmondásából. Kiderült a híres élv-tárek című, hogy a proletáriátus „apostolai” a magyarországi kommunista vezetők receptje szerint élnek, dözölnek, dúsakódnak a földmúdon, miközben az orosz nép ezer élel-balál harcot vívnak egy darabka fekete kenyérről és naponta ezrek pusztulnak el az éhségtől. A lap feljelenti több között Rudnyánszky „magyar” kommunista képviselő, aki naponta harminc-negyven ezer rubelt költ háztartására. A „népvezér” felesége az oroszországi munkásszeker ellétre egész nap telenkedik és annyira el van hívva, hogy alig tud járni.

Az egyházi világkongresszus bekezesítése. A Genfben tartott egyházi világkongresszus szombat este ért véget. Curtis edinburgi egyetemi tanár a protestantizmus szelleméről beszélt, megjegyezte, hogy korunknak három nagy államfője, Wilson, Masaryk és Horthy protestánsok. Raffay püspököt a kongresszus állandó bizottságának tagján választották. (M. T. I.)

Zavargások Borsbányán. A Neue Freie Presse jelenti Borsbányából: Bo-

rok tanítanak. Természetesen a cseh gimnáziumban egyetlen egy magyar nyelv tanítást sem írtakozott be, hanem átmentek a demarkációs vonalon túlra. Átmentek, amely magyar területen van a ahol a hatóságok hirtelenlőben egy gimnáziumt állítottak fel. A tarpai iskolában a napokban volt az évről-évre vizsga, mely után a kis diákok egymástól vissza-szökdöttek a cseh kordonon át a szülői házhoz. Mindezekről tudomást szerzett a cseh rendőrség, mely a napokban kezdte meg az ártatlan gyermekek öz-szökdösdését és öszezárli mintázokot a gyerekekkel, akik Tarján jártak iskolába, hogy megindíthassák ellonk a eljárást.

Színház- és filmujdonságok

Uj színházi szerződések. A Revü Színház igazgatósága tudvalóleg tárgyalásokat folytat az Unió színházi részvény társaság vezetőségével, melyek már annyira előrehaladtak, hogy az új szezon valószínűleg ebben a színházban is az Unió színházban megjeyében indul meg. A színház főrendezőnek szerződötté Tihany Vilmos, a Fővárosi Nyári Színház rendezőjét, aki az Orfeusz-szel már meguntatta hívatóságát. Leszerződötté még a színház igazgatósága Honthy Hannát, a debreceni színházulat primsodónáját, valamint Dömötör Ilona operanékesnőt és szobretszerepeke Bercezlly Magdát.

A smaragdgyűrű. Lakatos László új háromfelvonásos színművet fejezett le A smaragdgyűrű címen, melyet a Vígsszínházhoz nyújtott be. A darab egyik első magyar újdonsága lesz a Vígsszínházban.

Mégis színház lesz a Téli-körtü, Góth Sándor, a Vígsszínház kiváló művésze, tizenöt esztendőre kibérelte Wabitsch Lujzától a Nagymező-utáiban levő Téli-körtü művelőhelyét, hogy azt drámai színházra alakítsa át. Sok millió költséggel fogtak hozzá a színpad és a színház építkezéséhez, előlélt, megas színvonalú lárszótat szerverték, melyben legkiválóbb magyar művészek nevel szerepelnek. A tagoknak a mai drámai viszonyokhoz mért fizetéseket adták a magas színvonalú művészi programról készítették. Mikor már minden a legjobban mederben haladt, a színház épületében lozasan dolgoztak, hogy a Színgyűjtő-Színház még az őrsi évadban megkezdhesse előadását. Wabitsch Lujzák minden ok nélkül nehézségeket árdítotték Góth Sándor színházi vállalkozása elé. A bérlélt szerződés bonyolultság szövevényéhez ragaszkodva, sikerült a múltó tulajdonosoknak az átélőkálts munkiatokat hatóság rendelkezéssel beszüntetni. Wabitsch Lujza ugyanis azt állítja bevárnyában, hogy 6 a Radius fillyágyrál, Góthék végválnokozóval úgy állapodott meg, hogy a Téli-körtü helyiségében továbbra is variéte-előadásokat fog tartani a red néve fontos, hogy a szerződés tartalmának lejárta után, a Téli-körtühez járózó orfeumi hagyományok feledésbe merüljenek. A kulturális, természetesen szemmel köze sincs Wabitschék argumentációjához, mert arra még nem igen lehet hivatkozni, vajon Budapestnek inkább egy éjjeli dözölő helyre, vagy egy magas színvonalú drámai színházra van-e szüksége. Egyégyre és élkelő színházulat, melyet lényegébe fűz abból, hogy a Téli-körtü színház legyen, lesi szvszorongva a közmmunkatésés döntést. Művészi és érodalmi körökben már előre is lehetelennel tartják, hogy Wabitsch Lujza kulturálisellenes állásfoglalása gyötésen keletkötön ki ebből az aminózus ügyből. Talán mégis fontosabb, hogy Budapestben a Színgyűjtő-Színház terjeszse a kulturált, mint hogy még egy éjjeli művelőhely adjon alkalmat az ingatng agisztémák elöllesztésére.

Ezekenk szurkálás. Staud Ferenc 27 éves sófőrt az őjszaka bevándorlás közben iszesszurkálták. A mentők részeseitől első segélyben, behúzózték sebeit, majd a lakására szállították.

Mindenki juthat lakáshoz. Megalakult a napokban a Réteszínház Építési Vállalata. Falik Miksa-n. 24. I. em. Azon helyes elvöl indulván ki, hogy a lakásienyes csak lakások építésével lehet szenteni. felhívást intézett a lakásigénylők-öz, hogy akik abban a kedvező anyagi helyzetben vannak, hogy az öptési költséget megfizetik, érdekesoportokat állít össze a jelentékekkel, — megéptíti részükre a szükséges lakásokat, — melyek örökre birtokukban lesznek és melyeket nem rekvirálunk el. Minthogy az építéshez szükséges anyagok biztosítva vannak, ha elég számú jelentékes van, az építést azonnal megkezdik. Akik tehát tényleg alapon építeni óhajtának, mielöb adják meg lakásigényüket, amikor a részletes felvilágosítást megkaphatják.

Magyar farmgazdaságok. Új vállalat alakult augusztus második felében Budapest Első Magyar Farmgazdasági és Ipari R.-t. címmel. A vállalat 2—6 holdas gazdaságokon helyezi el a családokat. A telepeken a vállalat építet lakóházakat, a fizetésben és termelési jutalékon kívül különböző értékű kedvezményeket is ad. Jelentkezni a szervező irodában lehet: VI. Andrássy-út 65. H. 15.

Mérgezés. Kröpinger Julianna 23 éves nevelőnő a Bajza-utca 45. szám alatt levő lakásán szalvansan, koffein és morfiummal megmérgezte magát. A kihívott mentők gyomormosást végeztek, majd az életunt leányt lakásán hagyták.

A magyar gyerekek és öltözék a csehek. Berencsászlórló jelentik a Magyar Kurirnak: Az elmúlt hótén a cseh detektívok öt 10—12 éves kislányt tartóztattak le és kísértek be az örszobába, ahol órákig tartották bűvű dícek. A gyermeknők csak az volt a fővük, hogy magyar viselöben mentek végig az utcán. Közé órákára a város lakosságának felléplése végre kiszabaldultak. A berencsászló csehek azonban nemcsak a magyar ruhát, hanem a magyar szót is kegyetlenül földák. Több mint 400 dik élt a városban, akik a magyaron kívül semmit sem nyelven sem értenek, de azért a berencsászló ifjúságában egytől-egyig cseh nyelv

kélekrázzal és igazi irodalmi kvalitásokkal fogja meglepni a közönséget. A darab főszerepét *Simóni Márta, Gettér, Petró, Harsányi, Új Köhalmi, Madány, Székely, Nagy Margit és Tormos Hanna* játsszák. A darab *Dierks Artur* rendezésében kerül színpadra. A díszletek *Ferenecz Sándor* és *Feiks Alfréd* tervei szerint készülnek.

*** Az Andrássy-utj Színház hatámszora.** Ezzel héten minden este a kanadai hercegek. Próbáld meg *Aladár*, Apuka vadászni meg a lipacsoi sr. Rt. *Márton* vendéglőjében.

*** A Csinabur** a legizgalmasabb cowboy-film. A délamerikai preriak vad lovainak csodálatos világát vetíti elénk az a mostéri film, amely Csinabur, vagy harc egy farvési bányáért címen szórnyítókorul kerül színpadra 30-án a Royal-Apollóban. Több ez a film, mint amit eddig láttunk cowboy-darab címen ismertünk. Páratlan artista-baravrok, hajmeresztő kalandok, vorragyaszó turistamutatónyok kolozsai szállítás egyezése, amelyhez alapot egy Burt-Harte történet nyújt. A Csinabur kétségkívül fogalom lesz és marad is. A legnagyobb filmelőadomány, az igazán nagy végződik fokozása tekintetében. Négy hónap szerepel a Csinabur négy része a színház műsorán.

*** Az Aranyville** az Omniában és a Tivoliban. Jóvá hótén kezd meg nagy diadalutját a világot példának látni megjárni új *Pearl White*-film, az Aranyville. Új baravrok, új kalandok sorozata *Pearl White* világhíres szereplésével új diadalra az a nagy részben álló filmre, amely egyszerre két föld színe az Omniában és a Tivoliban. Ez a film avadik egyelőre a legnagyobb színházak a Nagy-művészetek Tivoliban, amely ezután kétféle kétféle bemutatkozást tart és programmal mindenhol azt a művészi művet fogja megkísérteni, amelyet az Aranyville jelent.

*** Az Omnia megnyitja hétfőn, hétfő óta állandóan több házakban** ezt a nagy érdeklődést, amelyet a *Gipszemberi Jolovita* meglehetősen robusztos és Hüló szilajzokból írt film kelt a fővárosban. Előszörben a közönség adott meg ilyen mennyiségű ástetőköt. Az Omnia jogzai a pénztárral és a Börd-féle jarmuval is kaphatják. Az előadók 4, 6 és 8 órák között.

Embersport

Football Atléтика Kerékpár

Kisest az NSC az első osztályból. Vasárnap délután megkezdődött az osztályozó mérkőzések az elsősorú bajnokságok között (izemharmadik helyéért. Két mérkőzést bonyolítottak le. A 33 Football Club 2:0 gólarányban legyőzte a *Nemzeti Sport Club* csapatát, amely ezzel a vereséggel kiesett az 1920/21. évi elsőosztályú bajnokságból. Az első főtétőben már heves iram volt a játékok, amelyek elején László 33 FC lesautált és a harmadik-harmasok az egész mérkőzés így tíz emberrel játszották végig. A második félidő 25-ik percében rugta *Zloch* a vezető gólt, míg a második gólt *Vanisek* csinálta. A győztes csapat, de egyáltalán a mezőny legjobbjai *Zloch* volt, aki ötfalozó és bravuroz játékos produkt. Az NSC játéka egyáltalán nem volt kielégítő.

Ujpesti Törökös Sport Egység-Erzsébetfalvi Torna Club 1:0 (1:0). A jobban játszó csapat győzött. Az újpestiek határozottan stílussal, egyvágyon, szép összejátszókkal dolgoztak, amelyvel megszerették az értékes győzelmet. Az FTC csatárai főleg egyéni próbálkozások eredményt érteni, de az UTSE védelem végig résen volt. A mérkőzés egyetlen és győztes gólját *Leitner* rugta az első félidő 25-ik percében.

Krepuska országos rekordot javított. A MAC vasárnap délután országos atléтика viadalt rendezett a Margitszigeten, amelynek legszebb száma a 300 yardos síkfutás volt. *Krepuska Géza* 22.2 mp. futásával megjavította az országos rekordot. *Fial* és *Fedák* 200 m. után feladták a versenyt. Főbb eredmények: 100 m. síkfutás 1. *Bakó* 11.8 mp. 200 m. síkfutás 1. *Szerlem-hegyi* 23.7 mp. Gerelyvetés 1. *Óháy* 22.20 m. Hármas ugrás 1. *Gáspár* 33.51 m. Diszkoszvetés ifj. 1. *Somlay* 67.30 m. 400 m. gátfutás 1. *Szerlem-hegyi* 59.4 mp. Dudugrás H. o. 1. *Komlós* 3.10 m. 130 m. síkfutás 1.

Az entente-csapatok elnyomták a kattowitzi zavargásokat

A várost elzárták a külvilágtól

Bécs, augusztus 22.

(A MTI. magánjelentése.) A *Neue Freie Presse* jelenti Kattowitzból legnap este 9 órákor: *Antantcsapatok a várost teljesen elzárták a külvilágtól.* Az ostromállapotot rendkívül szigorral kezelik. Minden utat, amely a városba vezet, erősen őrzik. A vasútforgalom is szigorú ellenőrzés alatt áll. Rendkívül nagy a teherautók forgalma, amelyek megszállásokat szállítanak a lengyel főkötőlők elfoglalt községeibe. Az antantcsapatok elszedik a fegy-

1. futam. 1. Fékmadra (Altmann). 2. Sempronin (Szabó). 3. Réka (Szokolay). Tot: 10:21; 11, 11, 16.

2. futam. 1. Petrarka (Altmann). 2. Giunia (Nagy). 3. Lazzarone (Pretzner). Tot: 10:68; 17, 28, 14.

3. futam. 1. Flurant (Szokolay). 2. Lánfari (Császár). 3. Tótfike (Nagy). Tot: 10:174; 56, 46, 22.

4. futam. 1. Violanta (Altmann). 2. Kaballa (Tam). 3. Berohan (Sajdik). Tot: 10:63; 23, 75, 39.

5. futam. 1. Királyka (Pretzner). 2. Vidipia (Hár). 3. Driva (Szokolay). Tot: 10:52; 16, 24, 40.

6. futam. 1. Napkelet (Sokolay). 2. Prachtweibel (Császár). 3. Quoda (Altmann). Tot: 10:47; 21, 42, 21.

KÖZGAZDASÁG

A Zöld Internacionálé vezetői Budapestben

Megérkeztek az osztrák Bauern-Bund emberei

Rubinek földmívelésügyi miniszter volt egyik előharcosa Magyarországon az „Zöld internacionale” kiépítésének. A „Zöld internacionale” tulajdonképpen a parasztság szervezete és közszövetsége az ipari munkások blokkjával szemben. Az agrárállamokban ez irányban már mindenütt megindult a szervezkedés, különösen *Szujdában, Bajorországban, Dániában és Német-Ausztriában* is. Most nálunk is megkezdődött, újítják a szervezkedést, mert a *bajor és osztrák Bauernbund* képviselőiben ma megkezdett *Budapestre Sturm* az osztrák parasztszövetség alelnöke, aki itt az összes illetékes ténnyekkel tárgyalni fog a Zöld internacionale szervezőinek kiépítése és egyéb fontos agrárkérdések ügyében.

A magánforgalomban a külföldi magasság árjegyzések és a korona áreszkésének híre, az egyes valuták, különösen a dollár és a marka, szilárdultak. Az értékpapírokon feltűnt a kereslet. A külső jeleket tekintve, úgy látszik, hogy az érdeklődés az értékpapírokon a héten nagyobb arányú lesz.

A Magyar Szövetkezeti Központok Aruforgalmi Részvételvérsasága nagyarányú fejlődése folytán az intézet igazgatósága az ügyvezető felszervezte. Vezérigazgatóvá Loósy József Viktort, a Magyar Fémközpont Rt.-vel vezérigazgatóját nevezte ki, aki mellett ügyvezető-igazgató minőségben *Kozma Ferenc*, Heródele István és *Zimburg Ervin* dr. működnek. Az intézet jogutólag igazgatósága *Czobor Gyula* dr. nyug. miniszteri tanácsos. Az igazgatóság a külföldi üzletek legutóbbi intézkedése *Lers Vilmos* báró, államtitkárért nyerte meg, akit a legközelebbi közgyűlésen a társaság igazgatóságába is be fog választani.

A Magyar Folyam- és Tengerhajzársí 1921. tőkeemelése. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajzársí Részvételvérsaság augusztus 15-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta az alantkövető 30 millió koronáról 58.800.000 koronára való felémelését és az abból kifolyólag szükségesé vált alap-szabálymódosításokat. Újra választotta az igazgatóságot és felügyelő-bizottságot és új tagokat megválasztotta az igazgatóságba: *Domaille Tamás* és *dr. Neumann Károly*. Az igazgatóság a közgyűlést követő alakuló ülésen a társaság elnökövé *Hornóth Elemér* miniszteri tanácsost, a társaság alelnökévé pedig *Márffy Ede* mi-

Alagi versenyek

Napsütéses, ragyogó égbolt kedveskedett az alagi lövészenyok negyedik napjának. A nyugati pályaudvarról kifutó különvonatok csak úgy omoltak a sporttelep közönségét. A versenyek eredményét alább közöljük:

niszleri tanácsost választotta meg. A társaság által kibocsátott új részvények egy angol csoport veszi át. Az ezzel létesített megállapodás szerint a részvételvérsaság által eddig kibocsátott részvények többsége magyar kézben marad, változatlanul megmarad továbbá a magyar kormányának az 1914. évi XXIII. t.-c.-be iktatott szerződés szerinti a társasággal megillető felügyeleti és igazgatási jogja, úgy hogy az angol csoporttal létesített egyezmény a magyar érdeket minden tekintetben megőrzi.

Nemes a Déli Vasút-részvények. A tőzsde lanvha irányzata ácsára, a Déli Vasút-részvény Bécsben, Budapestben, de főleg a külföldön állandóan szilárdul, a minék oka a beavatkozást szerint, hogy a Déli Vasútnál folyó pénzügyi harc a részvényesek javára fog elődlni. Más béké szerint a francia részvételvérsaságok, nemhogy tudalnak volna papírjajukon, de inkább hozzá vásárlnak és szereznek az olaszokkal szemben akik szintén erősítik pozíciójukat.

ARANYPILLE
PEARL WHITE
a főszerepben
a TIVOLIBAN

Előadások: 8, 6, 4 és 2 órák

Városliget **Fővárosi Cirkusz** Tel. 53-30
Mindig előadástban este 8, d. u. 4 óra

KERTNOZI
Amerikai film!
A Híkos kéz
Egy verendéket története 5 felvonásban

Nyolcvanas **GÖMBVAS,**
IRÁNYÁRON ALUL
Schleier, V., Klotild-utca 4. sz. Telefon: 149-09

Szeptember 11-én
nyílik meg a
XI. Árumintavásár
a városligeti Iparcsarnokban

400 gyáros és iparos mutatja be árumintáit!

Rendező a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. — Telefon: 64-01

Mindenki juthat lakáshoz

Jobbmoduak figyelmébe!
A lakáshoz csak lakások építésével lehet segíteni. Ha ebben a kedvező helyzetben van, úgy az építési költségvetés megteremtése, új építkezések finanszírozása megkezdése az ún. részleges és átvett részleges lakások, amely önként az ún. tulajdonosi tőpénz és amelyet határozott engedély folytat nem teherbírnak el. — Az építkezés szükséges anyagok biztosítása vanak. Amennyiben kellő számú ingatlan építést megkezdjük. Építési munkák megkezdése.

Részesházak Építési Vállalata
Budapest, V., Falk Miksa-utca 24.

Hamis fogakat
Brilláns
Ékszeri
Plinai
Antik tárgyakat
Képző művészeteket
Disztrágyakat

TEHERTÁRÓ ÉS LÉNYEK
GROSS ANNA
VIII. József-körút 23. földem. 1.

Felelős szerkesztő:
SZOMAHÁZY ISTVÁN
Társzerkesztők:
Dr. ELEK HUGÓ és PAJTOR MÁTYÁS
„ÚJSÁGZEM” R.-T. BUDAPEST